

Inhoud

	Leeswijzer en dankwoord	V
	“Maar waaróm moet ik dit leren?”	VII
Hoofdstuk 1	Leren, verschillen in vorm en inhoud	1
1.1	Wat is leren?	2
1.2	Is leren leuk?	7
Hoofdstuk 2	Leren en ontwikkeling	9
2.1	Cognitieve ontwikkeling	10
2.2	Executieve functies	12
2.3	Sociale en emotionele ontwikkeling	14
2.4	Hechting thuis, de Circle of Security	18
2.5	Twee rollen	21
2.6	Onveilige hechting	21
Hoofdstuk 3	Presteren en het meten van de prestatie	25
3.1	Het belang van een passend niveau	26
3.2	Het meten van de prestatie	27
3.3	Testen: haken en ogen	28
3.4	Op de voet volgen	29
3.5	Meten met twee maten	30
3.6	Naar beter cijfergebruik	31
3.7	Het ideaal	32
3.8	Economische voordelen	32
3.9	Buitenbeentjes	33
3.10	De realiteit van de kwaliteit	34

Hoofdstuk 4	Als het leren niet lukt: onderpresteren	37
4.1	Element 1 van psychologisch onderpresteren: het niveau	39
4.2	Element 2 van psychologisch onderpresteren: de bron	41
4.3	Element 3 van psychologisch onderpresteren: duur	45
4.4	Element 4 van psychologisch onderpresteren: reikwijdte	47
Hoofdstuk 5	Prevalentie van onderpresteren	51
5.1	Onderzoek van de Onderwijsraad	52
5.2	Intussen in de realiteit	55
Hoofdstuk 6	Wat is motivatie?	57
6.1	Een korte geschiedenis van de motivatiepsychologie	58
6.2	Motivatie en het handelingsproces	64
Hoofdstuk 7	Theoretisch kader: de Zelf-Determinatie Theorie	73
7.1	Basisbehoeften	75
7.2	Onderlinge samenhang	78
7.3	Welke kant op?	78
7.4	Motivatiekwaliteit	80
7.5	Nog meer?!	83
7.6	Het effect van de kwaliteit	84
7.7	Ontwikkeling en motivatiekwaliteit	86
7.8	Verzet: ook gemotiveerd gedrag	86
7.9	Onderpresteren en de basisbehoeften	88
Hoofdstuk 8	Leren en school, de Leercirkel	91
8.1	Samen leren	92
8.2	Veilig instappen in de Leercirkel	93
8.3	Onveilig op school	99
Hoofdstuk 9	Motivatie en (het begin van) de leerrelatie	101
9.1	Valse start	102
9.2	Het begin: thuis	102
9.3	Ongelijke ontwikkeling	103
9.4	Mooi streven	104
9.5	Wat je verwacht is wat je krijgt	106

9.6	Etiketje plakken	108
9.7	Basisbehoeften in de klas	111
9.8	Drie-eenheid	122
9.9	Spiraalbeweging	122
9.10	De basisbehoeften van de slimme leerling	122
Hoofdstuk 10	Basisbehoeften in de Leercirkel, de Instructiefase	127
10.1	Aan de slag met de basisbehoeften	128
10.2	In de knoop	130
10.3	Help, help, help!	130
10.4	Puntje van aandacht	131
10.5	Hulpvraag en -aanbod	131
10.6	Een goede aftrap	133
Hoofdstuk 11	Basisbehoeften in de Leercirkel, de Exploratiefase	137
11.1	Beginnen bij het begin: de basisbehoeften	139
11.2	Starre mindset	142
11.3	Angst om te falen	144
11.4	Foutje, bedankt	145
11.5	Leren leren? Oefenen oefenen!	146
11.6	Optimale exploratie	147
Hoofdstuk 12	Basisbehoeften in de Leercirkel, de Frictiefase	149
12.1	Vastlopen en de basisbehoeften	151
12.2	Mindset in de Frictiefase	153
12.3	Toetsmoment	153
12.4	Faalangst	154
12.5	Frictie zonder stress	155
Hoofdstuk 13	Basisbehoeften in de Leercirkel, de Hulpvraag	157
13.1	Basisbehoeften: een hoofdrol voor verBondenheid	158
13.2	Een gezond zelfbeeld	169
13.3	Veilige hulpvraag	170

Hoofdstuk 14	De psychologische gevolgen van motivatieproblemen op school en daarna	173
14.1	Erikson: cruciale stadia	174
14.2	Goleman: verstoorde aandachtshouding	177
14.3	Seligman: aangeleerde hulpeloosheid	180
14.4	Berne: de kleine professor	184
14.5	De gevolgen volgens de Zelf-Determinatie Theorie	187
14.6	Schema's	190
Hoofdstuk 15	Praktische handreikingen	195
15.1	Groepsregels	196
15.2	Dromerig	197
15.3	In gesprek met de leerling	199
15.4	Omgaan met stress	200
15.5	Stappenplan	200
Hoofdstuk 16	School en ouders, ouders en school	211
16.1	Zorgenkind	212
16.2	Afwijking	213
16.3	Permanente noodtoestand	214
16.4	Destructieve dynamiek	216
16.5	Gebrek aan verbondenheid	216
16.6	Relatie tussen ouders en school	217
16.7	Neem ouders serieus	217
16.8	Hoogbegaafde ouders	219
16.9	De basisbehoeften van ouders	220
	Bronnen per hoofdstuk	223
	Trefwoordenregister	231